

Milieubarometer

Rapport 2021

Loonbedrijf Mulderij V.O.F.

Samengesteld op 27-04-2022

Voorwoord

De Milieubarometer vertaalt gegevens zoals elektriciteitsverbruik en afvalproductie naar grafieken en tabellen die de milieubelasting van het bedrijf inzichtelijk maken. In dit rapport worden de Milieubarometer uitkomsten van Loonbedrijf Mulderij V.O.F. samengevat in enkele grafieken en tabellen.

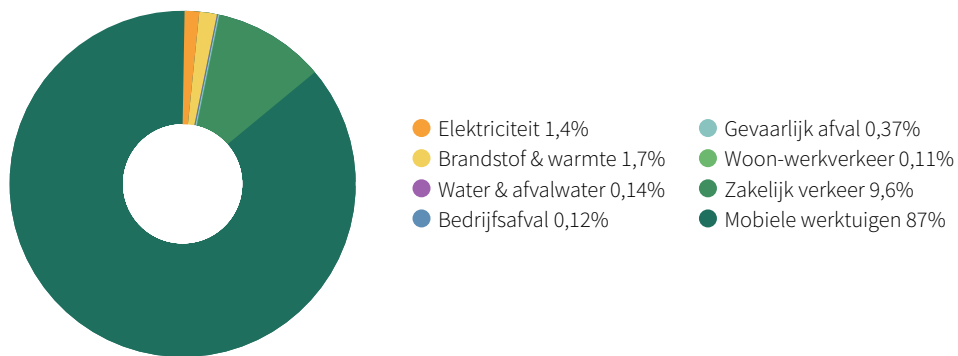
Inhoudsopgave

Milieu	3
Totaal	3
CO₂	5
Totaal	5
CO₂-footprint	7
CO ₂ -Prestatieladder	7
CO ₂ Thematisch	8
Kengetallen	9
Maatregelen	11

Milieu

Totaal

2021

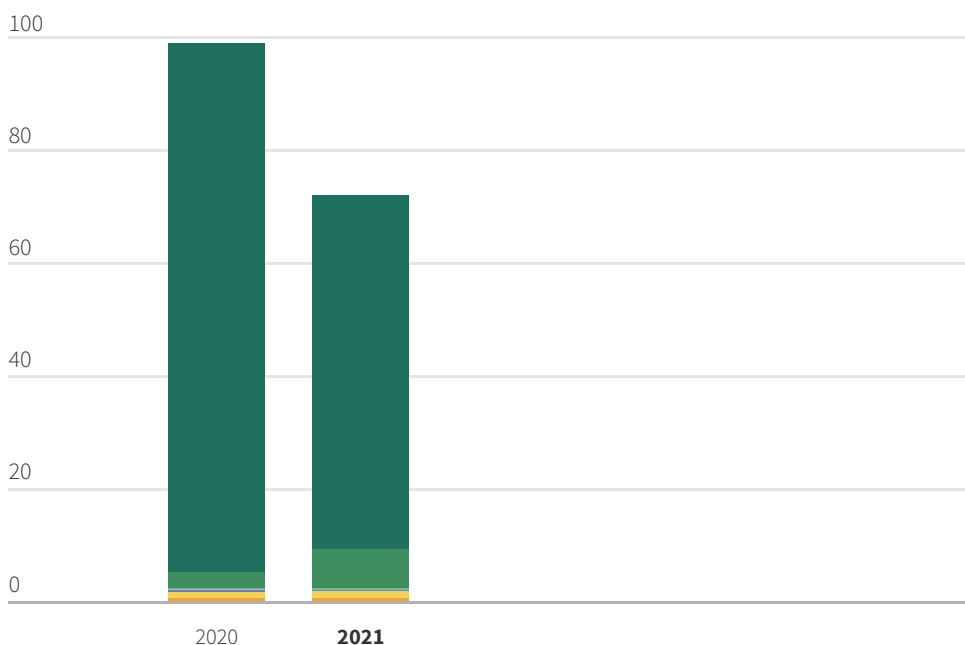

Deze grafiek toont de verdeling van de milieubelasting over de thema's. Hoe groter het aandeel in de cirkel, hoe meer dit thema bijdraagt aan de totale milieubelasting van het bedrijf.

Milieu

Meerjarengrafiek - Totaal

% t.o.v. 2020

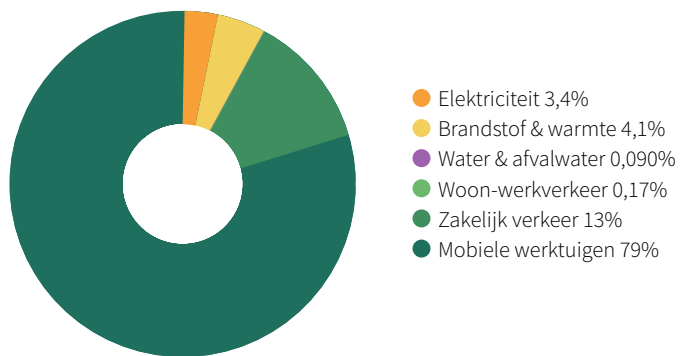
- Elektriciteit
- Brandstof & warmte
- Water & afvalwater
- Bedrijfsafval
- Gevaarlijk afval
- Woon-werkverkeer
- Zakelijk verkeer
- Mobiele werktuigen

Deze grafiek toont de verdeling van de milieubelasting over de thema's. De berekende milieuscore is de som van milieuschade zoals fijn stof, verzuring en het broeikaseffect. De milieubelasting van het eerste jaar is daarbij op 100% gesteld.

CO₂

Totaal

2021

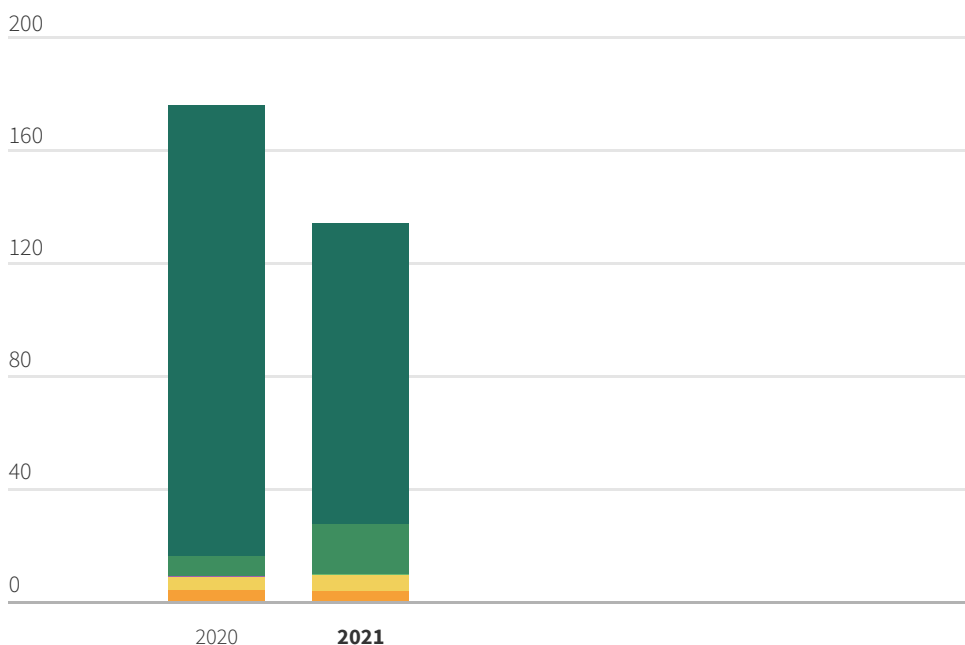

De cirkelgrafiek toont de verdeling van de CO₂-uitstoot over de thema's. Hoe groter het aandeel in de cirkel, hoe meer dit thema bijdraagt aan de totale CO₂-footprint van het bedrijf.

CO₂

Meerjarengrafiek - Totaal

Ton CO₂

- Elektriciteit
- Brandstof & warmte
- Water & afvalwater
- Woon-werkverkeer
- Zakelijk verkeer
- Mobiele werktuigen

Deze grafiek is een grafische weergave van de CO₂-footprint in ton CO₂ per jaar. Hoe groter een thema in deze grafiek, des te groter is de bijdrage van dat thema aan de uitstoot van broeikasgassen. Aan afval wordt in de Milieubarometer geen CO₂-uitstoot toegerekend.

Indien de CO₂-uitstoot gecompenseerd wordt, is de hoeveelheid CO₂-compensatie weergegeven in de blauwe kolom.

CO₂-footprint

CO₂-Prestatieladder

	Thema		CO ₂ -parameter	CO ₂ -equivalent
CO₂ Scope 1				
Aardgas voor verwarming	Brandstof & warmte	2.983 m3	1,88 kg CO ₂ / m3	5,62 ton CO ₂
Propanaan	Brandstof & warmte	0 liter	1,73 kg CO ₂ / liter	0 ton CO ₂
Personenwagen (in liters) benzine	Zakelijk verkeer	0 liter	2,78 kg CO ₂ / liter	0 ton CO ₂
Personenwagen (in liters) diesel	Zakelijk verkeer	5.444 liter	3,26 kg CO ₂ / liter	17,8 ton CO ₂
Diesel	Mobiele werktuigen	32.922 liter	3,26 kg CO ₂ / liter	107 ton CO ₂
Middelgrote vrachtwagen in km	Goederenvervoer	0 km	0,749 kg CO ₂ / km	0 ton CO ₂
Vrachtwagen (in liters) diesel	Goederenvervoer	0 liter	3,26 kg CO ₂ / liter	0 ton CO ₂
<i>Subtotaal</i>				131 ton CO₂
CO₂ Scope 2 en Business travel				
Ingekochte elektriciteit	Elektriciteit	8.249 kWh	0,556 kg CO ₂ / kWh	4,59 ton CO ₂
Waarvan groene stroom uit windkracht	Elektriciteit	0 kWh	-0,556 kg CO ₂ / kWh	0 ton CO ₂
<i>Subtotaal</i>				4,59 ton CO₂
			CO₂-uitstoot	135ton CO₂
CO₂ Scope 3				
Drinkwater	Water & afvalwater	126 m3	0,298 kg CO ₂ / m3	0,0375 ton CO ₂
Afvalwater	Water & afvalwater	126 m3 huishoudelijk	0,678 kg CO ₂ / m3 huishoudelijk	0,0854 ton CO ₂
Openbaar vervoer mix	Woon-werkverkeer	0 personenkm	0,0150 kg CO ₂ / personenkm	0 ton CO ₂
Fiets en lopen	Woon-werkverkeer	0 km	0 kg CO ₂ / km	0 ton CO ₂
Personenwagen in km	Woon-werkverkeer	1.150 km	0,195 kg CO ₂ / km	0,224 ton CO ₂
<i>Subtotaal</i>				0,347 ton CO₂

Deze CO₂-footprint is opgesteld conform de eisen van de CO₂-Prestatieladder. De CO₂-uitstoot is verdeeld over:

- Scope 1
- Scope 2 & Business Travel (uit scope 3)
- Overige scope 3 items (indien meegenomen)

Scope 1 is de directe uitstoot van broeikasgassen door het bedrijf. Scope 2 & Business Travel (uit scope 3) is de indirecte uitstoot door ingekochte energie (zoals elektriciteit en warmte) plus zakelijk vervoer uit scope 3 (zoals gedeclareerde kilometers, Openbaar Vervoer en vliegverkeer). Scope 3 is de overige indirecte uitstoot die plaats vindt elders in de keten.

CO₂-footprint

Per € - CO₂ Thematisch

	Thema		CO ₂ -parameter	CO ₂ -equivalent
Elektriciteit				
Ingekochte elektriciteit	Elektriciteit	0,0183 kWh / €	0,556 kg CO ₂ / kWh	0,0102 kg CO ₂ / €
Waarvan groene stroom uit windkracht	Elektriciteit	0 kWh / €	-0,556 kg CO ₂ / kWh	0 kg CO ₂ / €
<i>Subtotaal</i>				<i>0,0102 kg CO₂ / €</i>
Brandstof & warmte				
Aardgas voor verwarming	Brandstof & warmte	0,00663 m ³ / €	1,88 kg CO ₂ / m ³	0,0125 kg CO ₂ / €
Propana	Brandstof & warmte	0 liter / €	1,73 kg CO ₂ / liter	0 kg CO ₂ / €
<i>Subtotaal</i>				<i>0,0125 kg CO₂ / €</i>
Water & afvalwater				
Drinkwater	Water & afvalwater	0,00028 m ³ / €	0,298 kg CO ₂ / m ³	0,0000834 kg CO ₂ / €
Afvalwater	Water & afvalwater	0,00028 m ³ huishoudelijk / €	0,678 kg CO ₂ / m ³ huishoudelijk	0,000190 kg CO ₂ / €
<i>Subtotaal</i>				<i>0,000273 kg CO₂ / €</i>
Woon-werkverkeer				
Openbaar vervoer mix	Woon-werkverkeer	0 personenkm / €	0,0150 kg CO ₂ / personenkm	0 kg CO ₂ / €
Fiets en lopen	Woon-werkverkeer	0 km / €	0 kg CO ₂ / km	0 kg CO ₂ / €
Personenwagen in km	Woon-werkverkeer	0,00256 km / €	0,195 kg CO ₂ / km	0,000498 kg CO ₂ / €
<i>Subtotaal</i>				<i>0,000498 kg CO₂ / €</i>
Zakelijk verkeer				
Personenwagen (in liters) benzine	Zakelijk verkeer	0 liter / €	2,78 kg CO ₂ / liter	0 kg CO ₂ / €
Personenwagen (in liters) diesel	Zakelijk verkeer	0,0121 liter / €	3,26 kg CO ₂ / liter	0,0395 kg CO ₂ / €
<i>Subtotaal</i>				<i>0,0395 kg CO₂ / €</i>
Mobiele werktuigen				
Diesel	Mobiele werktuigen	0,0732 liter / €	3,26 kg CO ₂ / liter	0,239 kg CO ₂ / €
<i>Subtotaal</i>				<i>0,239 kg CO₂ / €</i>
Goederenvervoer				
Middelgrote vrachtwagen in km	Goederenvervoer	0 km / €	0,749 kg CO ₂ / km	0 kg CO ₂ / €
Vrachtwagen (in liters) diesel	Goederenvervoer	0 liter / €	3,26 kg CO ₂ / liter	0 kg CO ₂ / €
<i>Subtotaal</i>				<i>0 kg CO₂ / €</i>
CO₂-uitstoot				0,302kg CO₂ / €

Deze CO₂-footprint laat zien hoeveel broeikasgas wordt uitgestoten en eventueel gecompenseerd door inkoop van CO₂-compensatie. De CO₂-emissies zijn in deze footprint gegroepeerd per thema. In de footprint is ook af te lezen wat de grootste bijdrage aan de CO₂-uitstoot veroorzaakt.

Kengetallen

		2020	2021
Elektriciteit bedrijfspand			
Percentage nacht- of dalverbruik elektriciteit	%	46,9	47,7
Elektriciteitsverbruik (informatieplicht)	kWh	8.509	8.249
Elektriciteitsverbruik per Productieomvang	kWh/Eenheden	2.127	2.750
Brandstof & warmte & koude			
Aardgas eq.verbruik (informatieplicht)	m3 gas eq.	2.575	2.983
Brandstofverbruik totaal per Productieomvang	m3 gas eq./Eenheden	644	994
Energie voor verwarming per gebouwinhoud	m3 gas eq./m3	0,368	0,426
Energie voor verwarming per Productieomvang	m3 gas eq./Eenheden	644	994
Water & afvalwater			
Drinkwaterverbruik per medewerker	m3/fte	38	42
Waterverbruik per Productieomvang	liter/Eenheden	38.000	42.000
Afval			
Afvalscheiding	%	52,3	67,7
Afval per medewerker	kg/fte	346	307
Gevaarlijk afval per medewerker	kg/fte	55,6	74,2
Vervoer			
Brandstof mobiele werktuigen per buitenmedewerker	liter diesel eq./fte	12.318	10.974
Brandstof zakelijk wegverkeer per omzet	liter diesel eq./ton €	489	1.210
Zakelijke kilometers per omzet	km/ton €	7.753	19.185
Brandstof goederenvervoer (op de weg) per omzet	liter diesel eq./ton €	0	0
Brandstof personenvervoer per omzet	liter diesel eq./ton €		
Totaal voertuigbrandstof per omzet	liter diesel eq./ton €	11.438	8.526
CO2 en Compensatie			
Totale CO2 emissie per omzet	ton CO2/ton €	39,5	30,2
Totale CO2 emissie vertaald naar autokilometer	Rondjes om de evenaar	22,8	17,4
m2 zonnecellen ter compensatie CO2 emissie	m2	2.051	1.565
CO2 emissie scope 1 & 2 per omzet	ton CO2/ton €	39,4	30,1
CO2 emissie scope 3 in Milieubarometer	ton CO2		
CO2-Prestatieladder			
CO2 emissie scope 1 per omzet	ton CO2/ton €	38,4	29,1
CO2 emissie scope 2 & BT per omzet	ton CO2/ton €	1,05	1,02
CO2 emissie scope 1 & 2 & BT per omzet	ton CO2/ton €	39,4	30,1
CO2 emissie mobiele werktuigen per omzet	ton CO2/ton €	35,7	23,9
CO2 emissie zakelijk verkeer met (lease)wagenpark per omzet	ton CO2/ton €	1,59	3,95
CO2 emissie zakelijk verkeer gedeclareerde km per omzet	ton CO2/ton €		
Grondstoffen			
Grondstof 1 per medewerker	Eenheden/fte		0

Kengetallen vertalen jaargegevens zoals totaal elektriciteitsverbruik naar meer begrijpelijke getallen zoals kWh/m2 vloeroppervlak of afvalscheidingspercentage. Kengetallen vormen een aanvulling op de milieugrafiek en CO2-footprint. Ze bieden andere invalshoeken om de

ontwikkelingen te analyseren. Kengetallen maken het mogelijk uitkomsten te corrigeren voor groei of krimp en uitkomsten met een branchegemiddelde te vergelijken.

Maatregelen

Landbouw - land- en tuinbouw	Status	Jaar	Erkende maatregel	Moment
Gebruik een interne CO2-prijs Bedrijfsgegevens - management: algemeen	● NVT			
Klimaatneutraal ondernemen Bedrijfsgegevens - management: algemeen	● ONDERZOEKEN	2021		
Stimuleer goed gedrag Bedrijfsgegevens - management: algemeen	● DOORLOPEND			
Vergelijk milieuscore / Milieubarometer met branchegenoten Bedrijfsgegevens - management: meten	● DOORLOPEND	2022		
Zet apparatuur uit buiten werktijd Elektriciteit - elektrische apparatuur	● DOORLOPEND	2021		
Toerenregeling (zoals frequentieregeling) van elektromotoren Elektriciteit - elektrische apparatuur	● NVT		 FE1	Natuurlijk
Toerenregeling (zoals frequentieregeling) van pompen Elektriciteit - elektrische apparatuur	● NVT		 FE1, FF1	Natuurlijk
Energiezuinige elektromotor Elektriciteit - elektrische apparatuur	● NVT		 FE2	Natuurlijk
Stap over op echte groene stroom Elektriciteit - gebouw: duurzame energie	● ONDERZOEKEN	2022		
Zonnepanelen (PV-panelen) Elektriciteit - gebouw: duurzame energie	● KLAAR	2022		
Natuurlijke koudemiddelen voor koeling Elektriciteit - gebouw: koeling, productkoeling: koelinstallatie	● NVT			
Frequentiereguleerde ventilator van de (stof)afzuiginstallatie Brandstof & warmte, Elektriciteit - gebouw: ventilatie & afzuiging	● NVT			
Capaciteitsregeling ruimteventilatie Elektriciteit - gebouw: ventilatie & afzuiging	● NVT		 GB1	Natuurlijk
Ventilatie uit (of minder) buiten gebruikstijden Brandstof & warmte, Elektriciteit - gebouw: ventilatie & afzuiging	● NVT		 GB2	Natuurlijk
Energiezuinige reclameverlichting (vervang neon-, gloei-, halogeen- en TL8-lampen) Elektriciteit - gebouw: verlichting	● NVT			
Ruimte leeg: licht uit door sensor Elektriciteit - gebouw: verlichting	● DOORLOPEND			
Voorzie kale armaturen van een 'opklik' spiegelarmatuur Elektriciteit - gebouw: verlichting	● NVT			
Vervang TL-verlichting met starters Elektriciteit - gebouw: verlichting	● KLAAR	2021	 GD2a, GD3a	Afhankelijk
Vervang hogedrukkwiklamp Elektriciteit - gebouw: verlichting	● NVT		 GD2b, GD4b, GD8b	Afhankelijk
Vervang PL en PLe-lamp door led-lamp Elektriciteit - gebouw: verlichting	● DOEN	2022	 GD3b	Zelfstandig
Energiezuinige accentverlichting (vervang gloei-, halogeen- en hogedrukkwiklamp) Elektriciteit - gebouw: verlichting	● NVT		 GD4	Zelfstandig
Vervang gloeilamp door spaarlamp (bij voorkeur led) Elektriciteit - gebouw: verlichting	● DOEN	2023	 GD4a	Zelfstandig

Landbouw - land- en tuinbouw	Status	Jaar	Erkende maatregel	Moment
Vervang halogeenlamp Elektriciteit - <i>gebouw: verlichting</i>	● NVT		 GD4a, GD8a	Zelfstandig
Schakel buitenverlichting op schemerschakelaar en tijdklok of bewegingssensor Elektriciteit - <i>gebouw: verlichting</i>	● KLAAR	2020	 GD5	Afhankelijk
Schakel reclameverlichting op schemerschakelaar en tijdschakelklok Elektriciteit - <i>gebouw: verlichting</i>	● NVT		 GD6	Natuurlijk
Led-noodverlichting Elektriciteit - <i>gebouw: verlichting</i>	● NVT		 GD7	Natuurlijk
Led-vluchtwegaanduiding Elektriciteit - <i>gebouw: verlichting</i>	● NVT		 GD7	Natuurlijk
Energiezuinige buitenverlichting (vervang halogeen- en hogedrukkwiklamp) Elektriciteit - <i>gebouw: verlichting</i>	● DOEN	2023	 GD8	Zelfstandig
Tijdschakelklok voor boiler voor warm tapwater Elektriciteit - <i>gebouw: (warm) water</i>	● NVT			
Desktops, laptops en beeldschermen met Energy Star Elektriciteit - <i>ict</i>	● ONDERZOEKEN	2023		
Energiezuinige ICT-apparatuur in de kantoorruimte Elektriciteit - <i>ict</i>	● ONDERZOEKEN	2023		
Stimuleer energiezuinig ICT-gedrag Elektriciteit - <i>ict</i>	● DOORLOPEND			
Stop sluipgebruik bij PC en randapparatuur Elektriciteit - <i>ict</i>	● ONDERZOEKEN	2022		
Energiebesparingsmogelijkheden bij nieuw- en verbouw Brandstof & warmte, Elektriciteit - <i>management: algemeen</i>	● NVT			
Voldoe aan (erkende) maatregelen uit Activiteitenbesluit Bedrijfsafval, Bedrijfsgegevens, Brandstof & warmte, Elektriciteit, Gevaarlijk afval, Goederenvervoer, Woon-werkverkeer, Zakelijk verkeer - <i>management: algemeen</i>	● KLAAR	2019		
Jaarlijks doelmatig beheer en onderhoud van (erkende) energiemaatregelen Brandstof & warmte, Elektriciteit - <i>management: algemeen</i>	● ONDERZOEKEN	2025	 alle EM	Afhankelijk
Registreer en analyseer energieverbruik (energiebeheersysteem, EBS) Brandstof & warmte, Elektriciteit - <i>management: meten</i>	● DOORLOPEND			
Tussenmeters voor onderhuurders, gebouwdelen of specifieke apparatuur Brandstof & warmte, Elektriciteit, Water & afvalwater - <i>management: meten</i>	● NVT			
Sluit koel- en vriescel goed Elektriciteit - <i>productkoeling: cellen</i>	● NVT			
Isoleer koel- en vriescel Elektriciteit - <i>productkoeling: cellen</i>	● NVT		 FD2	Zelfstandig
Koppel verdamperventilator koel- en vriescel aan deur Elektriciteit - <i>productkoeling: cellen</i>	● NVT		 FD3	Zelfstandig
Schakel verlichting in koel- en vriescel op deurschakelaar of bewegingssensor Elektriciteit - <i>productkoeling: cellen</i>	● NVT		 FD4	Zelfstandig

Landbouw - land- en tuinbouw	Status	Jaar	Erkende maatregel	Moment
Minimaliseer warmtebronnen (zoals TL-lampen met starters) in koel- en vriescel Elektriciteit - <i>productkoeling: cellen</i>	● NVT		 FD7	Natuurlijk
Capaciteitsregeling compressor koelinstallatie Elektriciteit - <i>productkoeling: koelinstallatie</i>	● NVT			
Goede luchtstroming langs de condensor van de productkoeling Elektriciteit - <i>productkoeling: koelinstallatie</i>	● NVT			
Regeling voor temperatuurvariatie voor koel- of vriescel Elektriciteit - <i>productkoeling: koelinstallatie</i>	● NVT		 FD5	Zelfstandig
Voorkom dat ijs de verdampers van een koeling isoleert Elektriciteit - <i>productkoeling: koelinstallatie</i>	● NVT		 FD6	Natuurlijk
Hybride warmtepomp (lucht-water warmtepomp en cv-ketel) Brandstof & warmte - <i>gebouw: duurzame energie, gebouw: verwarming</i>	● ONDERZOEKEN			
Controleer structureel functioneren van de cv-regeling Brandstof & warmte - <i>gebouw: verwarming</i>	● START			
Elektrische infraroodpanelen Brandstof & warmte - <i>gebouw: verwarming</i>	● NVT			
Juiste nachttemperatuur (afhankelijk van de isolatie) Brandstof & warmte - <i>gebouw: verwarming</i>	● START			
Gasgestookte HR-ketel i.p.v. conventionele ketel of VR-ketel Brandstof & warmte - <i>gebouw: verwarming</i>	● KLAAR		 FA1	Natuurlijk
Gasgestookte HR-luchtverwarmer in hallen i.p.v. conventionele Brandstof & warmte - <i>gebouw: verwarming</i>	● NVT		 FA1	Natuurlijk
Weersafhankelijke regeling Brandstof & warmte - <i>gebouw: verwarming</i>	● NVT		 FA2	Zelfstandig
Tijdschakelklok voor ruimteverwarming Brandstof & warmte - <i>gebouw: verwarming</i>	● NVT		 FA6	Zelfstandig
Thermostatische radiatorkranen of ruimtethermostaten Brandstof & warmte - <i>gebouw: verwarming</i>	● NVT		 GC2	Zelfstandig
Gasgestookte HR-boiler i.p.v. conventionele boiler Brandstof & warmte - <i>gebouw: (warm) water</i>	● NVT		 FA5	Natuurlijk
Isoleer leidingen Brandstof & warmte - <i>gebouw: (warm) water, gebouw: warmte- en koudeverlies</i>	● NVT		 GC3, FB1, PA1	Zelfstandig
HR++-glas i.p.v. enkel en dubbel glas Brandstof & warmte - <i>gebouw: warmte- en koudeverlies</i>	● KLAAR			
Isoleer borstwering achter radiator Brandstof & warmte - <i>gebouw: warmte- en koudeverlies</i>	● NVT			
Isoleer zoldervloer Brandstof & warmte - <i>gebouw: warmte- en koudeverlies</i>	● NVT			
Isoleer spouwmuur Brandstof & warmte - <i>gebouw: warmte- en koudeverlies</i>	● KLAAR		 GA3	Zelfstandig
Isoleer schuin dak Brandstof & warmte - <i>gebouw: warmte- en koudeverlies</i>	● KLAAR		 GA4	Zelfstandig
Isoleer bedrijfsdeuren Brandstof & warmte - <i>gebouw: warmte- en koudeverlies</i>	● NVT		 GA5a	Natuurlijk
Tochtslabben en luchtkussens bij laad- en losdeuren	● NVT		 GA5b	Zelfstandig

Landbouw - land- en tuinbouw	Status	Jaar	Erkende maatregel	Moment
Brandstof & warmte - <i>gebouw: warmte- en koudeverlies</i>				
Automatische bedrijfsdeur Brandstof & warmte - <i>gebouw: warmte- en koudeverlies</i>	● NVT		 GA6a	Natuurlijk
Snelsluitende bedrijfsdeur Brandstof & warmte - <i>gebouw: warmte- en koudeverlies</i>	● NVT		 GA6a	Natuurlijk
Loopdeur bij grote loods- of garagedeur Brandstof & warmte - <i>gebouw: warmte- en koudeverlies</i>	● KLAAR		 GA6b	Zelfstandig
Isoleer ventilatiekanalen Brandstof & warmte - <i>gebouw: warmte- en koudeverlies</i>	● NVT		 GB3	Zelfstandig
Isoleer appendages Brandstof & warmte - <i>gebouw: warmte- en koudeverlies</i>	● NVT		 GC3, FB1, PA1	Zelfstandig
Gebruik restwarmte koel- en vriesinstallatie Brandstof & warmte - <i>productkoeling: koelinstallatie</i>	● NVT		 FC1	Natuurlijk
Regenwater in plaats van leidingwater Water & afvalwater - <i>gebouw: (warm) water</i>	● ONDERZOEKEN	2030		
Afspraken met leveranciers over verpakkingen Bedrijfsafval - <i>afvalpreventie, inkoop en voorraadbeheer</i>	● ONDERZOEKEN	2024		
Afvalregistratie en monitoring Bedrijfsafval, Gevaarlijk afval - <i>afvalpreventie, afvalscheiding, management: meten</i>	● DOORLOPEND			
Bulkverpakkingen Bedrijfsafval - <i>afvalpreventie</i>	● DOORLOPEND			
Optimaliseer verpakkingen op volume en gewicht Bedrijfsafval - <i>afvalpreventie, verpakken</i>	● NVT			
Print en kopieer dubbelzijdig Bedrijfsafval - <i>afvalpreventie, kantoorwerk</i>	● ONDERZOEKEN	2025		
Retourverpakkingen Bedrijfsafval - <i>afvalpreventie</i>	● DOORLOPEND			
Verminder het papiergebruik Bedrijfsafval - <i>afvalpreventie, kantoorwerk</i>	● DOORLOPEND			
Afspraken met afvalinzamelaar over afvalscheiding Bedrijfsafval - <i>afvalscheiding</i>	● KLAAR			
Scheiden van GFT (groente, fruit en tuinafval) Bedrijfsafval - <i>afvalscheiding</i>	● KLAAR		 *	
Scheiden van kunststoffen Bedrijfsafval - <i>afvalscheiding</i>	● KLAAR		 *	
Scheiden van papier en karton Bedrijfsafval - <i>afvalscheiding</i>	● KLAAR		 *	
Scheiden van wit- en bruin- en grijsgoed Bedrijfsafval - <i>afvalscheiding</i>	● KLAAR		 *	
Scheiden van gevaarlijk afval Gevaarlijk afval - <i>afvalscheiding</i>	● KLAAR		 *	
Biologisch afbreekbare smeermiddelen en oliën Gevaarlijk afval, Grondstoffen - <i>onderhoud van voertuigen</i>	● NVT			
Optimaliseer het verversen van motorolie Gevaarlijk afval, Goederenvervoer, Zakelijk verkeer - <i>onderhoud van voertuigen, vervoer: wagenpark beheren</i>	● ONDERZOEKEN	2025		
Vervoersmanagementplan Goederenvervoer, Woon-werkverkeer, Zakelijk verkeer -	● NVT		 *	

Landbouw - land- en tuinbouw	Status	Jaar	Erkende maatregel	Moment
<i>management: algemeen</i>				
Pendeldienst naar OV-knooppunt, P&R of transferium Woon-werkverkeer - vervoer: <i>andere vervoerswijze</i>	● NVT			
Aannamebeleid gericht op medewerkers die nabij wonen Woon-werkverkeer - vervoer: <i>minder kilometers</i>	● KLAAR			
Regeling die woon-werk autokilometers tot maximum vergoedt Woon-werkverkeer - vervoer: <i>andere vervoerswijze, vervoer: minder kilometers</i>	● NVT			
Vanpoolen Woon-werkverkeer - vervoer: <i>andere vervoerswijze, vervoer: minder kilometers</i>	● NVT			
Verhuiskostenregeling die stimuleert dicht bij werk te wonen Woon-werkverkeer - vervoer: <i>minder kilometers</i>	● NVT			
Bied OV-abonnementen aan Woon-werkverkeer - vervoer: <i>andere vervoerswijze</i>	● NVT			
Regelingen die fietsen stimuleren Woon-werkverkeer, Zakelijk verkeer - vervoer: <i>andere vervoerswijze</i>	● NVT			
Voorzieningen die gebruik van fiets ondersteunen Woon-werkverkeer, Zakelijk verkeer - vervoer: <i>andere vervoerswijze</i>	● NVT			
Monitor brandstofverbruik Goederenvervoer, Zakelijk verkeer - <i>scheepvaart, vervoer: wagenpark beheren</i>	● KLAAR			
Aardgasauto's Goederenvervoer, Zakelijk verkeer - vervoer: <i>wagenpark vernieuwen</i>	● NVT			
Duurzame brandstoffen voor personenauto's en bestelauto's Zakelijk verkeer - vervoer: <i>wagenpark vernieuwen</i>	● ONDERZOEKEN	2030		
Elektrische bestelauto's Goederenvervoer, Zakelijk verkeer - vervoer: <i>wagenpark vernieuwen</i>	● ONDERZOEKEN	2030		
Elektrische personenauto's Zakelijk verkeer - vervoer: <i>wagenpark vernieuwen</i>	● NVT			
Schone en zuinige bestelauto's Goederenvervoer, Zakelijk verkeer - vervoer: <i>wagenpark vernieuwen</i>	● ONDERZOEKEN	2030		
Zuinige en schone personenauto's Zakelijk verkeer - vervoer: <i>wagenpark vernieuwen</i>	● NVT			
Band op spanning Goederenvervoer, Zakelijk verkeer - vervoer: <i>rijden, vervoer: wagenpark beheren</i>	● DOORLOPEND			
Brandstofbesparende apparatuur Goederenvervoer, Zakelijk verkeer - vervoer: <i>wagenpark beheren</i>	● ONDERZOEKEN	2025		
Energiezuinige rijstijl (Het Nieuwe Rijden) Goederenvervoer, Zakelijk verkeer - vervoer: <i>rijden, vervoer: wagenpark beheren</i>	● ONDERZOEKEN	2024		
Roetfilter op dieselvoertuigen Goederenvervoer, Zakelijk verkeer - vervoer: <i>wagenpark beheren</i>	● ONDERZOEKEN	2024		

Landbouw - land- en tuinbouw	Status	Jaar	Erkende maatregel	Moment
Vergroen wagenpark en voertuigonderhoud Goederenvervoer, Zakelijk verkeer - vervoer: wagenpark beheren	● ONDERZOEKEN	2026		
Verklein de rol- en luchtweerstand van voertuigen Goederenvervoer, Zakelijk verkeer - vervoer: rijden, vervoer: wagenpark beheren	● ONDERZOEKEN	2026		
Efficiënt gebruik van mobiele werktuigen (Het Nieuwe Draaien) Mobiele werktuigen - mobiele werktuigen	● ONDERZOEKEN	2024		
GTL in dieselmotoren Goederenvervoer, Mobiele werktuigen - mobiele werktuigen, vervoer: wagenpark beheren	● NVT			
Roetfilters op mobiele werktuigen Mobiele werktuigen - mobiele werktuigen	● ONDERZOEKEN	2026		
Schone en zuinige mobiele werktuigen Mobiele werktuigen - mobiele werktuigen	● DOORLOPEND			
Start stop systeem voor mobiele werktuigen Mobiele werktuigen - mobiele werktuigen	● DOORLOPEND			
Bundelen van goederenvervoer Goederenvervoer - vervoer: minder kilometers	● NVT			
Ritplanningssysteem Goederenvervoer - vervoer: minder kilometers	● NVT			
Transportbesparing door innovatie van proces, product of keten Goederenvervoer - vervoer: minder kilometers	● NVT			
Verhoog belading van ladingdragers Goederenvervoer - vervoer: minder kilometers	● NVT			
Verminder beleveringsfrequentie Goederenvervoer - vervoer: minder kilometers	● NVT			
Modal shift Goederenvervoer - vervoer: andere vervoerswijze	● NVT			
Grotere of lichtere vrachtauto's Goederenvervoer - vervoer: wagenpark vernieuwen	● NVT			
Schone en zuinige vrachtauto's Goederenvervoer - vervoer: wagenpark vernieuwen	● NVT			
Boordcomputer Goederenvervoer - vervoer: wagenpark beheren	● NVT			
Koop goederentransport over de weg duurzaam in Goederenvervoer - vervoer: wagenpark beheren	● NVT			
Routeplanning en/of navigatie goederenvervoer Goederenvervoer - vervoer: rijden, vervoer: wagenpark beheren	● NVT			
Verklein luchtweerstand van vrachtauto's Goederenvervoer - vervoer: wagenpark beheren	● NVT			

De Milieubarometer bevat een maatregelenmodule met de maatregelen die gangbaar zijn in de branche. De lijst hiernaast geeft weer welke van de maatregelen uit de Milieubarometer al zijn uitgevoerd en welke nog in de planning staan. Ook maatregelen die niet van toepassing en nog niet beoordeeld zijn, zijn in deze tabel opgenomen.

Maatregelen met het blauwe 'rijkslabel' erachter zijn 'erkende maatregelen' conform het activiteitenbesluit.

DE WERKPLAATS VOOR DUURZAAM ONDERNEMEN

De Milieubarometer is een product van Stichting Stimular. Stichting Stimular is de werkplaats voor Duurzaam Ondernemen. Zij vertaalt de groeiende vraag om duurzaamheid naar praktische instrumenten en werkwijzen voor bedrijven, brancheverenigingen, overheden en zorgaanbieders. Stimular wil de verduurzaming van bedrijven en organisaties versnellen door kennis en ervaring te delen, onder andere op stimular.nl/doe-het-zelf. Doel is dat ondernemers en managers weten wat hun grootste impact op duurzaamheid is en hoe ze deze impact kunnen verlagen.